

Sygnatura akt VIII C 46/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi - Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący S.S.R. Tomasz Kalsztein

Protokolant st. sekr. sąd. Dorota Piasek

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2018 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł.

przeciwko L. K.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej L. K. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. kwotę 4.160 zł (cztery tysiące sto sześćdziesiąt złotych);
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. zasądza od pozwanej L. K. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. kwotę 804,26 zł (osiemset cztery złote dwadzieścia sześć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu w części.

Sygn. akt VIII C 46/18

UZASADNIENIE

W dniu 30 października 2017 roku powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. reprezentowany przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wytoczył przeciwko pozwanej L. K. powództwo o zapłatę kwoty 4.674,24 zł oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podniósł, że dochodzona przedmiotowym powództwem wierzytelność wynika z zawartej przez pozwaną z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. w dniu 4 września 2015 roku umowy pożyczki o numerze (...), która została wypłacona pozwanej zgodnie z warunkami określonymi w umowie. Z uwagi na opóźnienie z zapłatą rat pożyczki, pożyczkodawca wypowiedział pozwanej umowę w dniu 15 grudnia 2017 roku i zażądał spłaty całości pozostałego zadłużenia. W dniu 4 listopada 2016 roku pożyczkodawca zawarł z powodem umowę przelewu wierzytelności obejmującą m.in. wierzytelność przysługującą cedentowi względem pozwanej z w/w umowy pożyczki.

Na kwotę dochodzoną przedmiotowym powództwem składa się: niespłacony kapitał pożyczki – 3.840 zł, niespłaconą prowizja wstępna za udostępnienie pożyczki – 320 zł, niespłaconą prowizja za obsługę pożyczki – 514,24 zł. (pozew k. 3-6)

W dniu 15 listopada 2017 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi wydał w przedmiotowej sprawie nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, którym zasądził od pozwanej na rzecz powoda dochodzoną wierzytelność wraz z kosztami procesu. (nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 37)

Od powyższego nakazu zapłaty sprzeciw złożyła pozwana zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa. Pozwana podniosła zarzut bezzasadności roszczenia. (sprzeciw k. 40-41)

W piśmie procesowym z dnia 31 stycznia 2018 roku strona powodowa podtrzymała żądanie pozwu, uzupełniając podając, że zarzut bezzasadności roszczenia jest niezasadny z uwagi na dokumenty załączone do pozwu, które potwierdzają fakt zawarcia przez pozwaną umowy pożyczki nr (...). (pismo procesowe pełnom. powoda k. 49-49v)

Na rozprawie w dniu 15 maja 2018 roku w imieniu powoda nikt się nie stawił. Nie stawiła się również pozwana, jak i jej pełnomocnik, zawiadomienia doręczono w prawidłowy sposób. (protokół rozprawy k. 55)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 4 września 2015 roku L. K. zawarła z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. umowę pożyczki ratalnej numer (...) w wysokości 3.840 zł. Spłata pożyczki miała nastąpić zgodnie z harmonogramem spłaty w dwunastu ratach, do dnia 1 września 2016 roku. Prowizja wstępna za udostępnienie pożyczki wynosiła 960 zł, zaś prowizja za obsługę pożyczki wynosiła 238,08 zł za każdy rozpoczęty okres odsetkowy, prowizja wstępna za udostępnienie pożyczki doliczana była do każdej raty pożyczki oraz prowizja za obsługę (12 x 80 zł i 12 x 238,08 zł), zgodnie z harmonogramem spłaty. Wysokość prowizji za obsługę pożyczki, jak wskazano w Ogólnych warunkach udzielania pożyczek, miała odpowiadać kosztom A. poniesionym w związku z obsługą pożyczki i obejmować: m.in. koszty utrzymania systemu (powyższe obejmowała również prowizja za udzielnie pożyczki), monitorowania zadłużenia, wynagrodzenia za pośrednictwo przy wykonywaniu umowy pożyczki (powyższe obejmowała również prowizja za udzielnie pożyczki z tym zastrzeżeniem, że to dotyczyło pośrednictwa przy zawieraniu umowy pożyczki). Rzeczywista stopa oprocentowania ((...)) dla spłaty pożyczki w ostatecznym terminie spłaty miała wynieść: 330,22%. Całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta ustalona w dniu zawarcia umowy pożyczki wynosiła 7.656,96 zł. Umowa została zawarta na wniosek pozwanej.

(umowa pożyczki ratalnej nr (...) wraz z wnioskiem o udzielnie pożyczki krótkoterminowej i regulaminem k. 19-29)

Pozwana nie wywiązała się z przyjętego na siebie zobowiązania i nie spłacała rat pożyczki zgodnie z harmonogramem. W dniu 15 grudnia 2015 roku, w związku z brakiem terminowej spłaty pożyczki, pożyczkodawca wypowiedział pozwaną przedmiotową umowę. Kierując do pozwanej powyższe oświadczenie pożyczkodawca jednocześnie ostatecznie wezwał ją do zapłaty kwoty 5.774,24 zł.

(wypowiedzenie umowy pożyczki k. 30)

W dniu 4 listopada 2016 roku (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. zawarła z powodem umowę przelewu wierzytelności m.in. opisanej powyżej wobec dłużniczki L. K.. Pozwana została zawiadomiona o dokonanej cesji wierzytelności.

(umowa przelewu wierzytelności k. 12-15, porozumienie do umowy ramowej przelewu wierzytelności k. 16-18, wezwanie do zapłaty po przelewie wierzytelności k. 33)

Na dzień 31 marca 2017 roku, to jest na dzień wytoczenia powództwa, pozwana nie uregulowała należności wynikających z tytułu umowy pożyczki, o której mowa, na łączną kwotę 4.674,24 zł. Na kwotę tę składa się: niespłacony kapitał pożyczki – 3.840 zł, niespłacona prowizja wstępna za udostępnienie pożyczki – 320 zł, niespłacona prowizja za obsługę pożyczki – 514,24 zł.

Do dnia wyrokowania pozwana nie spłaciła powyższej należności. (okoliczności bezsporne)

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie znajdujących się w aktach sprawy dowodów z dokumentów, których prawdziwość i rzetelność sporządzenia nie budziła wątpliwości, nie była również kwestionowana przez strony procesu.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części, co do kwoty 4.160 zł, w pozostałym zakresie, to jest co do żądania prowizji za obsługę pożyczki w wysokości 514,24 zł podlegało oddaleniu.

W rozpoznawanej sprawie pozwana wprawdzie w złożonym sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym oświadczyła, że kwestionuje zasadność powództwa, ale jednocześnie nie podniosła żadnych konkretnych zarzutów, co do roszczenia pozwu. Jednocześnie powód, w ocenie Sądu wykazał, że jego poprzednik prawny zawarł z pozwaną umowę pożyczki o określonej treści, której jednak pozwana nie spłaciła w całości zgodnie z treścią zawartej umowy. Powód wykazał przy tym swoją legitymację czynną do występowania w niniejszym procesie.

Zgodnie z treścią art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego pożyczkę określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący pożyczkę zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Skoro zatem pozwana, jako pożyczkobiorca, zawarła umowę pożyczki na określoną kwotę pieniężną, na warunkach określonych w umowie, to winna ją zwrócić w określonym umową terminie, w dwunastu ratach do dnia 1 września 2016 roku. Wobec jednak tego, że pozwana nie spłacała pożyczki w określonych umową ratach, pożyczkodawca miał prawo wypowiedzieć umowę pożyczki, co też uczynił w dniu 15 grudnia 2015 roku stawiając w stan natychmiastowej wymagalności całą, niespłaconą kwotę pożyczki. W konsekwencji powód, który nabył przedmiotową wierzytelność od pożyczkodawcy, miał prawo dochodzić przedmiotowej wierzytelności w zakresie kapitału pożyczki oraz niespłaconej prowizji za udostępnienie pożyczki.

Mając na uwadze powyższe Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 4.160 zł.

W pozostałej części, obejmującej prowizję za obsługę pożyczki, powództwo podlegało oddaleniu.

Wskazana w umowie prowizja za obsługę pożyczki w wysokości 238,08 zł za każdy rozpoczęty okres odsetkowy - za każdy miesiąc udzielenia pożyczki

(12 x 238,08 zł = 2.856,96 zł) w ocenie Sądu, stanowiła w istocie w okolicznościach niniejszej sprawy, próbę obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych. Pozwana,

w ocenie Sądu, płacąc prowizję za obsługę pożyczki miała ponieść ukryte, wysokie koszty pożyczki, które w istocie stanowiły lichwiarskie odsetki. W ogólnych warunkach udzielania pożyczek zastrzeżono wprawdzie, że prowizja ta miała odpowiadać kosztom pożyczkodawcy poniesionym w związku z obsługą pożyczki i obejmować, m.in. koszty utrzymania systemu (powyższe obejmowała również prowizja za udzielenie pożyczki), monitorowania zadłużenia, wynagrodzenia za pośrednictwo przy wykonywaniu umowy pożyczki (powyższe obejmowała również prowizja za udzielenie pożyczki z tym zastrzeżeniem, że to dotyczyło pośrednictwa przy zawieraniu umowy pożyczki), nie mniej powyższe nie zmienia oceny Sądu w tym zakresie. Już sam w sobie sposób naliczania opłaty ukazuje jej bliźniacze podobieństwo do odsetek. Dokonując analizy treści umowy Sąd ustalił, że pożyczkodawca podjął próbę obejścia przepisu art. 359 § 2 1 k.c. poprzez zastosowanie zawyżonych opłat za obsługę pożyczki, co znajduje odzwierciedlenie w znacznie przekraczającej odsetki maksymalne rzeczywistej wysokości tychże. Zauważenia wymaga przy tym, że w przedmiotowej umowie pożyczkodawca dodatkowo zastrzegł prowizję za udzielenie pożyczki w wysokości 960 zł. Omawiana prowizja w ocenie Sądu nie była zatem wyłącznie ekwiwalentem za obsługę pożyczki, a stanowiła dla powoda dodatkowe wynagrodzenie za udzielenie pożyczki pełniąc faktycznie funkcję dodatkowych odsetek, a zatem jej wysokość podlega ocenie na podstawie powołanego przepisu art. 359 k.c.

Mając na względzie, że w niniejszym przypadku mamy do czynienia z obrotem konsumenckim, Sąd uznał, że stosowany przez powoda zabieg prowadzi do naruszenia interesów konsumenta. Zastrzeżenie takich opłat, zmierzające do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych jest niedopuszczalne (art. 359 § 2 k.c.), a zatem jako sprzeczne z ustawą – nieważne (art. 58 § 1 k.c.). Zgodnie z tym przepisem czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednio przepisy ustawy. Wobec braku przepisu przewidującego inny skutek zastrzeżenia zawyżonych opłat dodatkowych – jest ono nieważne, a zatem Sąd nie mógłby uwzględnić żądania w tym zakresie.

Pogląd o możliwości potraktowania prowizji jako sposobu obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych został zresztą wielokrotnie wyrażony w orzecznictwie. Sąd

w niniejszej sprawie w pełni podziela przytoczone wcześniej stanowisko, że postanowienia umowne, wprowadzające wygórowaną prowizję (ewentualnie inne dodatkowe opłaty), nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 lutego 2015 r., V ACa 622/14; wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z 2016-01-21, sygn. akt III Ca 1712/15).

Biorąc pod uwagę wielkość prowizji za udzielenie pożyczki i obsługę pożyczki w stosunku do wielkości udzielonej pożyczki i czasu na jaki została ona udzielona, należy uznać prowizję za obsługę pożyczki za wygórowaną i tym samym zawierającą w sobie nadmierny element obciążenia pożyczkobiorcy, prowadzący do zachwiania równowagi stron stosunku zobowiązaniowego, co pozostaje w sprzeczności z zasadą swobody umów o której mowa w art. 353¹k.c. Również za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego uznać należy przedmiotowe postanowienie umowne nakładające na pożyczkobiorcę obowiązek uiszczenia prowizji za obsługę pożyczki. Wobec tego, że zasady współżycia społecznego ograniczają zasadę swobody umów (art. 353¹k.c. w zw. z art. 58 § 2 i 3 k.c.), w/ w umowa również z tego powodu jest częściowo, bezwzględnie nieważna w omawianym zakresie na podstawie art. 58 § 2 k.c. w zw. art. 58 § 3 k.c. Zarówno art. 353¹ k.c., jak i art. 58 § 1 i 2 k.c. w sposób jednoznaczny zakreślają bowiem granicę, w jakich strony mogą dokonywać czynności prawnych. Prawo chroni uczciwość obrotu i zabrania rażącego naruszania reguł słuszności kontraktowej.

Niezależnie od powyższych rozważań podnieść należy, że powód nie udowodnił żądania w omawianym zakresie, nie przedłożył bowiem żadnego dowodu, który wskazywałby na rzeczywistą wysokość poniesionych kosztów związanych z obsługą pożyczki, które

w istocie sprowadzały się jedynie do technicznej czynności monitorowania spłaty pożyczki. W tym miejscu podkreślić należy, że pozwana w sprzeciwie od nakazu zapłaty zakwestionowała fakt obciążenia jej dochodzoną kwotą negując powództwo tak co do zasady jak i wysokości. W myśl zaś treści przepisu art. 6 k.c., ciężar udowodnienia twierdzenia faktycznego spoczywa na tej stronie, która z tego twierdzenia wywodzi skutki prawne. Reguła ta znajduje również swój procesowy odpowiednik w treści art. 232 k.p.c., w świetle którego to strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Pomimo jednak stanowiska pozwanej, strona powodowa nie złożyła żadnych dowodów wykazujących zasadność dochodzonej pozwem kwoty należnej według twierdzeń pozwu tytułem prowizji za obsługę pożyczki.

Mając powyższe na uwadze Sąd oddalił powództwo w omawianym zakresie, to jest w zakresie żądanej kwoty 514,24 zł tytułem prowizji za obsługę pożyczki.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto w oparciu art. 100 k.p.c. stosując zasadę stosunkowego ich rozdzielenia. Pozwana przegrała proces w 89 %. Koszty procesu obejmują wynagrodzenia pełnomocnika z wyboru powoda wysokości 900 zł (§ 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz .U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.), opłatę od pozwu 100 zł i opłatę od pełnomocnictwa 17 zł, które łącznie wyniosły kwotę 1.017 zł. Pozwana poniosła koszty zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w łącznej kwocie 917 zł.. Uwzględniając stopień przegranej pozwanej, powodowi należy się zwrot kwoty 804,26 zł (1934 zł x 89% - 917 zł).

Powyższą kwotę Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda.